

GREENPEACE

Magazine • Driemaandelijks • Zomer 2007 • Juni - juli - augustus • 19de jaargang • nr 74

2007/2

Afrikaans regenwoud gaat voor de bijl

Welke weg slaat België in
op vlak van energie?

Word voorlichter van
Greenpeace

Opendeurdagen aan boord
van de Arctic Sunrise!

Klimaat, hoofdthema voor de federale verkiezingen

Enkele weken voor de federale verkiezingen van 10 juni wordt steeds duidelijker wat de cruciale partijthema's zijn. Klimaat is voor de meeste partijen een hoofdthema. Afgelopen winter en voorjaar stapelden de weerkundige records zich op, ook in België. De klimaatverandering is voor iedereen waarneembaar en de meerderheid van de

Belgen verklaart zich bereid inspanningen te doen.

Nu is het aan de politiek om een beleidskader te creëren en de noodzakelijke maatregelen op grote schaal uitvoerbaar te maken.

Begin april confronteerde Greenpeace vier Nederlandstalige en Franstalige partijen tijdens een debat met de acht belangrijkste beleidsmaatregelen voor het klimaat die de volgende federale regering zou moeten nemen. Een samenvatting van het debat vindt u in onze speciale verkiezingsbijlage.

De instemming met de eisen van ons memorandum was opvallend groot. Zo lijkt het erop dat klimaat een nieuw afgebakende verantwoordelijkheid wordt van één van de federale ministers.

Op onze speciale website www.greenpeace.be/verkiezingen07 kunt u de standpunten van de partijen consulteren. U kan de partijen via deze website ook vragen stellen over hun klimaatplannen.

De voorbije maanden richtte Greenpeace zijn pijlen op de energiesector. Deze sector is in België verantwoordelijk voor ongeveer 25% van de uitstoot van broeikasgassen. Daarbij kwamen we in aanvaring met energieproducent en voormalige monopolist Electrabel. Enerzijds exploiteert Electrabel nog zeven verouderde steenkoolcentrales terwijl steenkool de meest vervuilende fossiele brandstof is. Anderzijds is een snelle uitfasering van kernenergie noodzakelijk omdat het een gevaarlijke energiebron is die ons opzadelt met onbeheersbaar kernafval. De sluiting van de kerncentrales in België is nodig om ruimte te creëren voor meer productie van groene stroom. Greenpeace maakte gebruik van haar grondwettelijk recht op vereniging en vrije meningsuiting en organiseerde in 2006 diverse vreedzame demonstraties. Doelstelling was een politiek debat te lanceren rond beide obstakels die een toekomst met duurzame energievoorziening voor België in de weg staan. De reactie van Electrabel was buiten proportie en ze legden diverse zware klachten neer. Met de beschuldiging van bendevoorming onder de arm werden draconische onderzoeksmaatregelen genomen waaronder een huiszoeking met inbeslagname van de informaticaserver en talloze ondervragingen. Greenpeace betreurt het misbruik van procedure en vraagt zich af of het gerechtvaardigd is om het geld van de belastingbetaler aan te wenden om 20 politieagenten een hele dag de kantoren van een vreedzame organisatie te laten doorzoeken?

Greenpeace is uiteraard niet van plan zich te laten muilkorven. Verder in dit magazine leest u er meer over. Op www.greenpeace.be/electrabel-nl kan u steeds de laatste stand van zaken in de gerechtelijke procedure raadplegen.

Tenslotte nog dit: u vindt hierbij ook het jaarverslag 2006 van Greenpeace. Ik dank via deze weg onze 110.000 donateurs die door hun regelmatige financiële steun de werking van Greenpeace mogelijk maken. Het personeel van Greenpeace voelt zich moreel gesterkt in de strijd voor een beter leefmilieu.

Peter De Smet, Algemeen directeur

[INTERNATIONAL]

3 **Blik op de wereld**

In vogelvlucht een kijk op acties in alle hoeken van de wereld

4-5 **Biodiversiteit**

- We houden van Japan, maar de walvisvangst breekt ons hart!
- Een terugblik op 15 maanden expeditie

6-7 **Nucleair**

- De Rainbow Warrior in het Midden-Oosten voor een kernvrije zone
- Isabelle aan boord van de Rainbow Warrior

8 **Klimaat**

Biomassa, een unieke energiebron.

[IN BELGIË]

9-12 **Klimaat**

- Welke weg slaat België in op vlak van energie?
- Klacht Electrabel leidt tot huiszoeking bij Greenpeace

14 **Biodiversiteit - Ecoverbruiken**

- Hoe duurzaam is uw vis?
- 10 tips voor het klimaat

15-16 **Greenpeace en u**

De Arctic Sunrise komt naar België! Zegt een bezoekje aan het Greenpeaceschip u wel iets? Wilt u het als vrijwilliger graag eens uitleggen of wilt u Greenpeace steunen? Dan zijn deze pagina's iets voor u!

[DOSSIER]

De wouden van Congo bevinden zich op een tweesprong. Ofwel kan de houtkapindustrie zich ongecontroleerd blijven ontwikkelen, ofwel slaagt de Congolese overheid erin om structuren te ontwikkelen die de bescherming van het woud garanderen. Die tweede mogelijkheid vormt een ongelooflijke uitdaging, maar is de enige oplossing!

GREENPEACE

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace in België, Luxemburg en Zwitserland.

Redactie en vertaling: Joke Buts, Joren Gettemans et Caroline Vetter

Werken mee aan dit nummer: Fawaz Al Bitar, Philippe Cornelis, Paul Delaunois, Peter De Smet, Veerle Dossche, Jean-François Fauconnier, Karen Janssens, Elysabeth Loos, Petra Matthes, Pierre Schurmans, Jan Vande Putte, Wendel Trio, Greenpeace Communications.

Greenpeace is een internationale drukingsgroep die ijvert voor de bescherming van het ecosysteem aarde.

We zijn politiek volledig onafhankelijk en halen onze financiële middelen enkel uit giften van onze sympathisanten en de verkoop van goederen.

Onze campagnes zijn altijd geweldloos.

Verantwoordelijke uitgever: Peter De Smet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel. Tel. (02) 274 02 00, fax: (02)274 02 30 www.greenpeace.be

Foto Cover: © Greenpeace/Reynaers
Concept: Griet Wittoek
Fotografie en druk: Massoz

Gedrukt op Cyclus Print, 100 % gerecycleerd, niet chloorgebleekt papier.

1 NIEUW-ZEELAND Het land ziet af van Marsden B, wat er de eerste grote nieuwe steenkoolcentrale zou worden in dertig jaar. Daarmee zweert Nieuw-Zeeland de vervuilende energiebron steenkool af. De beslissing komt er na de publicatie van een rapport waarin Greenpeace aantoonde dat Nieuw-Zeeland tegen 2050 alle elektriciteit kan produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen. Een mooie overwinning na drie jaar actievoeren!

2 NEDERLAND Greenpeace voerde actie bij een bedrijf dat handelt in Chinese multiplex, geproduceerd door bedrijven die zich bevoorraden met hout uit Papoea-Nieuw-Guinea. Dit land staat spijtig genoeg bekend omwille van de illegale houtkap... Sinds jaren oefent Greenpeace druk uit om een wetgeving af te dwingen die de handel in illegaal hout verbiedt.

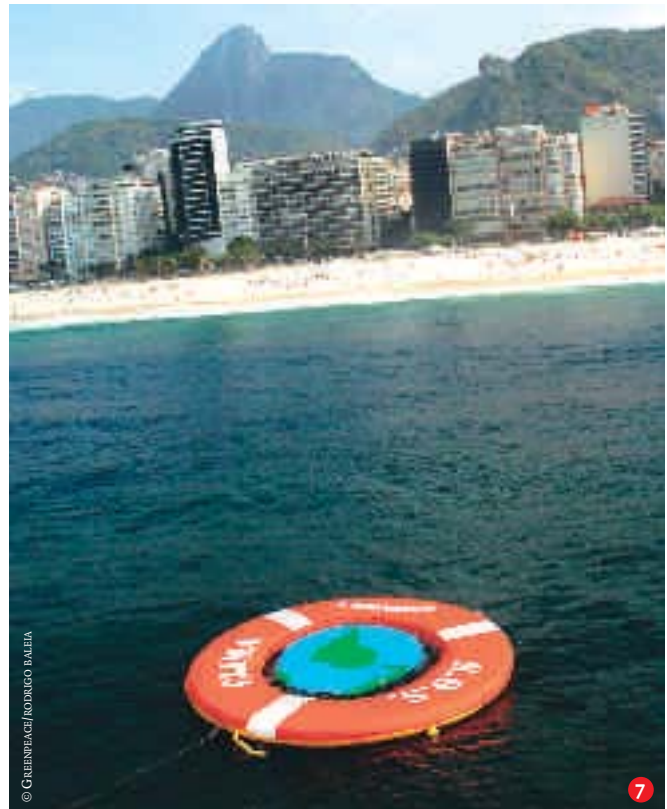
3 TURKIJE Tijdens een voetbalwedstrijd tussen Besiktas en Galatasaray in maart rolden vijf actievoerders van Greenpeace een spandoek van 162 vierkante meter over het dak van het stadion met de boodschap: 'Turkije moet af van kernenergie en kernwapens'. Niet enkel de 40.000 mensen in het stadion waren getuige, maar ook meer dan 20 miljoen kijkers die de match volgden op televisie.

4 GROOT-BRITANNIË Actievoerders deelden treintickets uit aan reizigers die in de rij stonden bij de nieuwe vliegroute tussen Gatwick en Newquay. De actievoerders eisten dat British Airways en de Britse regering maatregelen nemen om de CO₂-uitstoot in de luchtvaartsector terug te dringen. Tegelijk lanceerde Greenpeace een publiciteitscampagne tegen British Airways, een echt zwaargewicht als het aankomt op de opwarming van de aarde.

5 MEXICO De regering heeft beslist om alle ladingen rijst afkomstig uit de Verenigde Staten die geen GGO-vrij certificaat hebben aan de grens te blokkeren. Het is natuurlijk een erg delicate stap en de VS oefenen nu al druk uit op het land om de maatregel in te trekken, maar het toont toch aan hoe de Mexicaanse regering denkt over het probleem van genetische besmetting met GGO's.

6 DE VERENIGDE STATEN Ook hier rommelt het in de GGO-wereld. Zo heeft de Rijstcommissie in Californië het advies gegeven om in de staat Californië alle testvelden met genetisch gewijzigde rijst te verbieden. Alles wijst erop dat het advies ook gevolgd zal worden.

7 BRAZILIË Met een enorme reddingsboei van maar liefst 15 meter diameter voor de kust van Rio de Janeiro wilden Greenpeace actievoerders het feit dat 42 miljoen mensen gevaar lopen door de stijging van het zeeniveau in Brazilië onder de aandacht brengen...

8 ITALIË In Rome waren actievoerders van Greenpeace present bij de opening van de eerste Apple-store in Italië. Ze wilden de potentiële kopers duidelijk maken dat Apple meer dan eender welke andere elektronica-producent doof blijft voor onze eisen om gevaarlijke chemische stoffen uit hun producten te weren.

9 INDONESIAË Greenpeace stelde met succes voor om de Indonesische regering een vermelding te geven in het Guinness Book of Records als de grootste bosvernieler ter wereld. Uit de laatste cijfers van de Verenigde Naties bleek dat er in Indonesië ongeveer 49 vierkante kilometer woud *per dag* wordt gekapt...

We houden van Japan, maar de

De 'Defending our Oceans' expeditie bracht het Greenpeaceschip Esperanza naar oceanen over de hele wereld. In het laatste hoofdstuk van deze expeditie trok het schip opnieuw naar Antarctica. De Esperanza wilde er de walvissen beschermen tegen de Japanse jagers.

Begin 2007 vertrok de Japanse walvisvloot opnieuw naar Antarctica om er jacht te maken op 935 dwergvinvissen en 10 gewone vinvissen, een bedreigde diersoort. Meteen kwam ook het verzet tegen de jacht op gang. Op Valentijnsdag hebben Greenpeace-actievoerders in 27 landen over de hele wereld bloemen aangeboden aan Japanse ambassades en toeristen met als boodschap: we houden van Japan, maar de walvisjacht breekt ons hart. De Japanse regering schildert de tegenstanders van de walvisvangst immers af als tegenstanders van Japan. Niets is minder waar: we hebben niets tegen Japan, maar wel tegen de walvisvangst!

De Esperanza zette koers naar Antarctica om er zoveel mogelijk walvissen te redden. Het jaar daarvoor waren onze actievoerders erin geslaagd om 82 walvissen te redden door zich tussen de schepen en de walvissen te positioneren. Dit jaar verliep het helemaal anders: aan boord van het fabrieksschip de Nisshin Maru brak brand uit. Er dreigde een enorme ecologische ramp: de olie en chemicaliën aan boord van het brandende schip vormden een gevaar voor een maagde-

lijk ecosysteem waar één van de grootste pinguïnkolonies ter wereld huist. Greenpeace bood verschillende keren aan om het schip weg te slepen, maar de Japanse regering weigerde. Een week later werd het fabrieksschip hersteld en kon het nipt ontsnappen aan het ijs dat zich onverbiddelijk sloot.

Greenpeace escorteerde het schip tot aan de rand van het jachtgebied en vroeg Japan om definitief te stoppen met de walvisvangst. Vervolgens zette de Esperanza met haar 38 bemanningsleden koers naar Sydney, waar de expeditie 15 maanden eerder begon... De expeditie is nu ten einde maar de campagne voor de bescherming van onze oceanen gaat meer dan ooit door!

Greenpeace wil dat walvissen beschermd worden

De Japanse regering deelt mee dat het de Nisshin Maru wil herstellen en verder wil gaan met de walvisjacht. Daarom zal de Esperanza binnenkort naar Tokio vertrekken om er de lobbycampagne tegen de walvisvangst verder te zetten. In mei zal Greenpeace naar Alaska trekken om er de bijeenkomst van de Internationale

Walvisvaart Commissie (IWC) bij te wonen. We willen ervoor zorgen dat de landen die zich tegen de walvisvangst verzetten een grote meerderheid behalen en zo vermijden dat het moratorium op de commerciële walvisvangst wordt opgeheven.

Caroline Veter

MEER EN MEER JAPANNERS TEGEN DE WALVISVANGST

Recente enquêtes tonen aan dat bijna 70% van de Japanse bevolking zich verzet tegen de walvisvangst. Op de vraag of ze al walvisvlees gegeten hebben, antwoorden de jongeren neen. Oudere personen hebben het vlees meestal gegeten tijdens hun jeugd of in de moeilijke naoorlogse periode, vaak in de schoolkantine. Meer en meer ziet de Japanse bevolking de walvissen als dieren om te bewonderen, niet om op te eten!

Op Valentijnsdag brengen actievoerders in Rusland, Nederland, Japan en Duitsland een duidelijke boodschap aan de Japanse regering: we houden van Japan, maar niet van de walvisvangst!

walvisvangst breekt ons hart!

EEN TERUGBLIK OP 15 MAANDEN EXPEDITIE

Na 15 maanden lang de oceanen doorkruist te hebben, komt er een einde aan de langste expeditie van Greenpeace op zee. Met de expeditie wilden we de schoonheid en kwetsbaarheid van de oceanen tonen, ecologische schandalen aanklagen en de wereldwijde publieke opinie overtuigen van de nood aan een wereldwijd netwerk van zeereservaten. Meer dan 170.000 mensen over de hele wereld schreven zich in als 'Ocean Defender' om onze eisen voor een gezond zeemilieu te steunen. We kijken even terug...

Januari 06: onze actievoerders red- den 82 walvissen in Antarctica en dwingen de Japanse vloot meer- maals om de jacht te stoppen.

Maart - april 06: we verzamelen bewijzen van de vernietigende praktijken van **illegale vissers- vloten voor de kust van West- Afrika**. We werken er samen met de Guinese autoriteiten en slagen erin om illegale vissers te laten arresteren.

Mei 06: in samenwerking met wetenschappers van de uni- versiteit van de **Azoren vin- den we enkele voorbeelden van de meest fascinerende en bizarre dieren uit de diepzee**. De samenwerking gaat door tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in november 2006, waar een beslissing moet genomen worden over een moratorium op boomkorvisserij in de diepzee, een erg schadelijke vorm van vis- serij. Jammer genoeg komt het moratorium er niet.

Mei - juni - juli 06: we eisen dat **40% van de oceanen wereldwijd en 40% van de Middelland- se Zee beschermd wor- den**. Dergelijke zeere- servaten zijn de enige mogelijkheid voor soor- ten als de rode tonijn om zich te herstellen.

Juli - augustus 06: onze duikers documenteren de schade aan de koraalriffen in de Rode Zee door hotels aan de kust. We wer- ken samen met HEPKA, een organisatie met basis in Hurghada. Samen voorkomen we de verkoop van een eiland voor de kust van Hurghada aan private investeerders. De overheid roept het eiland uit tot nationaal park.

Augustus 06: we vragen de Indische regering om in samen- werking met de vissersverenigingen een plan uit te werken dat op grote schaal de kust- en zeegebieden wettelijk beschermd. Dat plan biedt nu een referentiekader aan de regering voor de omgang met de natuurlijke rijkdommen.

Augustus - september 06:

net als we aankomen in de Filipijnen gebeurt er een ongeluk met een tanker waardoor de grootste olie- vlek ontstaat die het land ooit gekend heeft. **We hel- pen de kustwacht** de ramp te bestrijden. We protes- teren ook tegen de schadelijke activiteiten van Lafayette, een mijnbedrijf dat goud en zilver produceert. Als gevolg van onze acties opent de overheid een **parlementair onderzoek** naar het bedrijf, aanvaardt ze een wet die schadelijk afval verbiedt en ondersteunt ze ons voorstel om een fonds te voorzien voor de bestrijding van olierampen.

Oktober 06: voor de kust van **Hawaiï** documenteren we een enorme draaikolk van plastic afval. De kolk heeft de grootte van Texas en vormt een enorme bedreiging voor de oceanen en hun bewoners. We nemen waterstalen om te analyseren in ons laboratorium. De vervuiling van de oceanen kan enkel voor- komen worden als we minder plastic gebruiken en recyclage wereldwijd de norm wordt.

November - december 06:

onze actievoerders protes- teren in de Californische Golf bij **Mexico tegen de illegale bouw van hotels**. Onze duikers eisen de afbakening van een zeere- servaat rond de eilanden- groep van Espíritu Santo. Enkel dagen later tekent de Mexicaanse overheid **een decreet dat de regio uitroept tot een beschermd gebied**.

Januari 2007: We keren terug naar Antarctica om de walvissen te beschermen (zie vorige pagina).

De Rainbow Warrior in het Midden-

De Rainbow Warrior is momenteel in de buurt van het Midden-Oosten. Alle actievoerders aan boord ijveren voor hetzelfde doel: een kernvrije zone in de regio. Dat is een zone die vrij is van alle nucleaire bedreigingen, militair of burgerlijk.

In theorie zijn alle staten in het Midden-Oosten voorstander van een dergelijke zone zonder kernwapens. Het concept bestaat al 30 jaar, sinds Iran in 1974 met de steun van Egypte een voorstel in die richting deed op de algemene vergadering van de Verenigde Naties. De resolutie werd gesteund door alle landen in de regio en sindsdien wordt ze elk jaar met een consensus hernieuwd. Tot zover de theorie... De realiteit is anders: de Arabische staten

vinden eigenlijk dat de nucleaire macht van Israël de regio destabiliseert. Israël bezit immers zo'n 200 kernkoppen. En als een dergelijke dreiging uitgaat van een buurland, willen de andere landen in de regio de nucleaire optie natuurlijk openhouden, zogezegd voor burgerlijke doeleinden.

Het is echter een publiek geheim dat burgerprogramma's aangepast kunnen worden om nucleaire wapens te produceren.

Het Midden-Oosten gaat nucleair, met welk doel?

Neem nu Iran, dat regelmatig het nieuws haalt met zijn nucleaire ambities. Het nucleaire programma van Iran bestaat voornamelijk uit enkele onderzoekssites, een uraniummijn en verschillende installaties om uranium te transformeren, waaronder een verrijkingsfabriek. Het land beschikt ook over een kerncentrale, die van Bushehr, maar die is nog niet actief. De Iraanse regering beweert dat het nucleaire programma enkel het produceren van elektriciteit tot doel heeft.

Maar waarom kiest Iran voor kernenergie als het 10% van de wereldwijde oliereserves bezit en een onuitputtelijk potentieel aan hernieuwbare energiebronnen? Hetzelfde scenario herhaalt zich elders

ISABELLE AAN BOORD VAN DE RAINBOW WARRIOR

Isabelle is activiste bij Greenpeace in België en neemt deel aan de reis van twee maanden in het Midden-Oosten. Ze vertelt over haar ervaringen.

Hoe groot is de bemanning van het schip?

We zijn met 16 mensen van 13 nationaliteiten: Turkije, Canada, België, Argentinië, Brazilië, Kroatië, Zuid-Afrika, Mexico, Italië, Australië, Finland, Groot-Brittannië en Nieuw-Zeeland. Die mengeling van nationaliteiten verbaast heel wat mensen in deze regio.

Welke landen bezoeken jullie?

De tour is gestart in Iran, maar het schip kreeg er geen toestemming om de haven binnen te varen. De reden daarvoor is eenvoudig: thema's zoals ontwikkeling en nucleaire energie liggen er erg gevoelig. We konden niet beloven dat we die onderwerpen niet zouden aansnijden in Iran, en daarom werd ons de toegang tot de haven ontzegd. We zijn er wel in geslaagd om onze boodschap te verspreiden via de pers. Daarna hebben we een bezoek gebracht aan Dubai en Abu Dhabi, Aden, Alexandrië, Tel Aviv, Haifa, Beiroet en Istanbul.

Welke acties hebben jullie gedaan?

Door de politieke situatie in de regio konden we niet zoals gewoonlijk kiezen voor geweldloze acties. We hebben wel heel wat onderhandelingen kunnen voeren op hoog niveau. Op het schip hebben we ook persconferenties en open dagen georganiseerd waar we belangrijke personen uit de regio ontmoetten, maar ook scholen en de lokale bevolking. We werken ook zoveel mogelijk samen met lokale organisaties.

Hoe reageerde de lokale bevolking op de aanwezigheid van Greenpeace?

In dit dossier wilden we vooral de invloedrijke personen in de politiek beïnvloeden, maar we hebben tijdens de

opendeurdagen aan boord ook heel wat mensen ontmoet. Ze waren erg positief en geïnteresseerd. Onze leukste stop was Aden in Jemen. We ontmoetten er studenten die liederen zongen en zelfs een theaterstuk improviseerden. Ik ben erg blij dat ik ze heb ontmoet en heb kunnen leren hoe open en eerlijk ze zijn.

Welke reacties kregen jullie op hernieuwbare energiebronnen?

Het scepticisme is er vergelijkbaar met de reacties in Europa tien of vijftien jaar geleden. De meeste mensen vragen zich af of hernieuwbare bronnen mogelijk zijn, hoeveel het allemaal zal kosten en hoe groot het potentieel is. In Egypte bijvoorbeeld is er heel wat armoede, dus dat soort vragen is absoluut te begrijpen.

Oosten voor een kernvrije zone

in het Midden-Oosten. Het voorbije jaar hebben landen als Saudi-Arabië, Egypte, de Verenigde Arabische Emiraten, Koeweit, Qatar en ook Turkije aangekondigd dat ze nucleaire projecten zouden beginnen of hun programma's zouden hervatten. Om er elektriciteit mee op te wekken? Eén ding is zeker: als het om energievoorziening gaat, is kernenergie geen goede oplossing, omdat het een erg dure energiebron is.

Die irrationele keuze maakt de nucleaire programma's in het Midden-Oosten nog verdacht.

De landen houden dus waarschijnlijk met andere factoren rekening bij de keuze: het verlangen naar een kernwapen of op zijn minst naar de technologie waarmee op korte termijn een kernwapen ontwikkeld kan worden.

Er is geen plaats voor kernenergie

Uit een studie van Greenpeace blijkt ⁽¹⁾ dat de regio het perfect kan redden zonder kernenergie. De landen barsten van fossiele brandstoffen zoals olie en gas. Het is begrijpelijk dat ze willen diversifiëren om hun energievoorziening veilig te stellen in een ontwikkelingsregio met een sterke demografische groei. Maar dan nog kan nucleaire energie geen optie zijn: de regio heeft een overvloed aan hernieuwbare energiebronnen zoals de zon, wind, geothermische energie en waterkracht. Door dat potentieel aan te wenden in combinatie met energiebesparing en een gedecentraliseerd systeem kan het Midden-Oosten niet alleen voldoen aan zijn eigen noden, maar zelfs de eigen economie stimule-

ren door elektriciteit uit te voeren naar andere regio's. Momenteel leveren hernieuwbare energiebronnen er amper 3% van de elektriciteit...

Greenpeace vindt dat de regio zich definitief moet afkeren van nucleaire technologie in al haar vormen om vrede en stabiliteit mogelijk te maken. Een bedreiging beantwoorden met een nieuwe is nooit een goede oplossing geweest...

Jan Vande Putte

⁽¹⁾ Energy [R]evolution - A pathway to a sustainable clean energy future for the Middle East, januari 2007, beschikbaar op: www.greenpeace.org/energy-revolution-middle-east

Biomassa, een unieke energiebron

Er wordt steeds meer gepraat over hernieuwbare energiebronnen om onze uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Daarbij wordt ook biomassa steeds vaker genoemd. Maar wat is biomassa nu precies? We vroegen het aan Karen Janssens, verantwoordelijk voor de Energie-campagne bij Greenpeace.

Wat is biomassa precies?

Biomassa is een hernieuwbare energiebron die gebruik maakt van organisch materiaal om energie (elektriciteit, warmte of brandstof) te produceren. Het kan gaan om afval, olijpitten of houtschilfers maar ook om gewassen zoals koolzaad of suikerriet. Men probeert steeds vaker materiaal te gebruiken met een hoog cellosegehalte omdat dat een hoger rendement heeft. Dit noemt men biomassa van de tweede generatie, zoals bijvoorbeeld wilgen. Als er verstandig mee omgegaan wordt, kan biomassa een rol spelen in de strijd tegen de klimaatverandering. De uitstoot van CO₂ bij de verbranding van een plant staat immers gelijk aan de hoeveelheid CO₂ die de plant opgenomen heeft via fotosynthese.

Vormen plantages voor biomassa geen gevaar voor de bossen?

Inderdaad, biomassa is niet altijd een evidente oplossing! In Indonesië bijvoorbeeld moeten bossen wijken voor plantages voor palmolie, dat als biobrandstof gebruikt wordt. De regering moedigt die cultuur aan omdat het een winstgevend exportproduct is. Maar we moeten duidelijk zijn: 20% van de wereldwijde CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door ontbossing. Een regio ontbossen versnelt dus de klimaatverandering! In Brazilië wordt 80% van de CO₂-uitstoot veroorzaakt door ontbossing, onder meer door de aanleg van plantages voor veevoeder (soja) maar ook voor biomassa. We moeten dus erg goed opletten dat biomassa – onder het mom van de strijd tegen klimaatverandering – geen nieuwe bedreiging voor het woud en het leefmilieu vormt!

Hoe kunnen we dat doen?

Greenpeace pleit voor een echte 'energierevolutie' die in de eerste plaats gebaseerd is op energie-efficiëntie, dus op een daling van het energieverbruik. Daarnaast zien we voor bio-

massa een beperkte rol weggelegd in de mix van hernieuwbare energiebronnen, met name voor de productie van warmte en elektriciteit. Het is wel essentieel dat er een systeem van certificaten komt dat garandeert dat de energie afkomstig is uit culturen die rekening houden met ecologische en sociale aspecten. Die mogen ook de voedselvoorziening niet in gevaar brengen. Bovendien moet de energiebalans positief

zijn. Met andere woorden: de biomassa moet meer energie opleveren dan er nodig is om de planten te kweken en te vervoeren naar hun eindbestemming.

Wat is de positie van Greenpeace omtrent biobrandstoffen?

Ook hier moet de aandacht eerst gaan naar efficiëntie: we willen in de eerste plaats dat auto's zuiniger worden. We ijveren voor een verbruik van minder dan 3 liter per honderd kilometer tegen 2020. In de tweede plaats kunnen biobrandstoffen de CO₂-uitstoot van auto's helpen verminderen op voorwaarde dat ze duurzaam geproduceerd worden.

Caroline Veter

Als we er verstandig gebruik van maken, kan biomassa een beperkte rol spelen in de strijd tegen de klimaatverandering.

Welke weg slaat België in op vlak van energie?

In Europa werden de voorbije maanden alweer tal van temperatuurrecords gebroken sinds het begin van de metingen in 1833. Een zoveelste teken van de klimaatverandering? Eén ding is zeker: de opwarming van de aarde is een feit en we moeten voor eens en altijd in actie schieten! De Europese Unie lijkt er iets aan te willen doen, maar België blijft voorlopig ter plaatse trappelen...

Begin februari gaven de wetenschappers van het IPCC ⁽¹⁾ hun mening over de klimaatverandering: als we niets doen, zal de gemiddelde temperatuur wereldwijd tussen de 1,1 en 6,4°C stijgen. Gevolg: een toename van het aantal droogtes, hittegolven, overstromingen, orkanen en een versneld afsmelten van de ijskappen. Ook de rol van de mens als oorzaak is nu duidelijk aangetoond (90% wetenschappelijke zekerheid) en de wetenschappers herinneren er nog eens aan dat we de temperatuurstijging onder de 2°C moeten houden als we rampzalige gevolgen willen vermijden. Daarom moeten we onze uitstoot van broeikasgassen met de helft verminderen tegen 2050.

50% minder broeikasgassen tegen 2050, mission impossible?

Helemaal niet! Dat bewijst het scenario 'Energy [R]evolution' ⁽²⁾. Het is een diepgaande analyse door een dertigtal wetenschappers, ingenieurs en onder-

zoekers die aantoont dat het economisch mogelijk is om de wereldwijde uitstoot van CO₂ tegen 2050 met de helft te verminderen en tegelijk rekening te houden met economische groei, in het bijzonder die van de nieuwe groeipolen zoals India en China. Om daarin te slagen moet de helft van de wereldwijde energie tegen 2050 afkomstig zijn uit hernieuwbare energiebronnen zoals zon, wind, biomassa of waterkracht. Tegelijk moet de wereldwijde energieconsumptie gehalveerd worden door een betere energie-efficiëntie. Het rapport legt ook uit welke inspanningen elke regio moet leveren. Zo kunnen geïndustrialiseerde landen als België hun uitstoot van broeikasgassen met 80% verminderen tegen 2050. Het is toch logisch dat de vervuiler betaalt? Het is dan ook hoog tijd dat de geïndustrialiseerde landen hun energiepolitiek herzien en resoluut kiezen voor hernieuwbare energiebronnen.

De ontwikkelingslanden op hun beurt

kunnen door te investeren in duurzame energie hun CO₂-uitstoot stabiliseren en tegelijk elektriciteit verschaffen aan de twee miljard mensen die het vandaag nog zonder stroom moeten stellen.

Naar aanleiding van de publicatie van het IPCC-rapport over de impact van de klimaatverandering installeerde Greenpeace een klimaatark op het Muntplein in Brussel.

LATEN WE ALLEMAAL SAMEN ONZE UITSTOOT VAN BROEIKASGASSEN VERMINDEREN!

We kunnen samen iets doen aan de uitstoot van broeikasgassen. Hoe? Door te kiezen voor groene stroom! Zo heeft u de garantie dat onze elektriciteit afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen zoals zonne- of windenergie, biomassa en waterkracht. Wilt u er meer over weten? Surf naar

www.greenpeace.org/groenestroom

U kunt ook de energieconsumptie van uw woning grondig verminderen. Zo doet u iets aan de klimaatverandering, maar denkt u ook aan uw portemonnee! Meer info op:

www.greenpeace.org/energiegids

Zijn de politici er klaar voor?

Het is één zaak om aan te tonen dat een drastische vermindering in de uitstoot mogelijk is met een combinatie van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie... Maar er is ook politieke wil nodig. Europa lijkt het voortouw te nemen in het debat: tijdens de top van 8 en 9 maart beslisten de staatshoofden om energiebesparing en hernieuwbare energiebronnen aan te moedigen. De Unie erkent dat de uitstoot van broeikasgassen in de geïndustrialiseerde landen met 30% teruggeschroefd moet worden tegen 2020. Die doelstelling is essentieel om tegen 2050 op wereldwijd niveau een vermindering van 50% te halen. Greenpeace is verheugd... maar

duidt tegelijk op een gebrek aan logica: de Unie moedigt wel een vermindering aan van 30% tegen 2020 voor alle geïndustrialiseerde landen, maar pleit voor zichzelf, onafhankelijk van internationale akkoorden, voor een vermindering van minstens 20% tegen 2020. Waarom dat dubbele discours? De Europese Unie speelt een voortrekkersrol in de internationale onderhandelingen, maar op deze manier is het risico groot dat de doelstelling van 30% voor alle geïndustrialiseerde landen niet ernstig wordt genomen...

De doelstellingen van de Europese Unie in verband met de uitstoot van broeikasgassen mogen dan wat ambigu zijn, de manieren om er te komen zijn wel duidelijk omschreven: 20% energiebesparing en 20% hernieuwbare energiebronnen tegen 2020!

lende Europese landen al doelstellingen vastgelegd hebben voor de verlaging van hun uitstoot van broeikasgassen op middellange en lange termijn, wacht België af... Ons land heeft evenmin doelstellingen op middellange termijn voor hernieuwbare energiebronnen. Op Europees niveau werd overeengekomen om 20% van de energie uit hernieuwbare bronnen te halen tegen 2020. Welke bijdrage zal België hierin leveren? De Unie heeft bovendien aan elke lidstaat gevraagd om voor 30 juni 2007 een actieplan uit te werken om de energie-efficiëntie tegen 2020 met 20% te verbeteren. Waar is dat plan? Inmiddels gaan steeds meer stemmen op om de wet op de kernuitstap opnieuw te evalueren.

En hoe zit het met België?

Op de vooravond van de Europese top had Greenpeace een onderhoud met Eerste Minister Guy Verhofstadt, om onze verwachtingen omtrent de top kenbaar te maken. We overhandigden hem ook een gele trui met de vraag een leidersrol te spelen tijdens de Europese onderhandelingen. En die boodschap is blijkbaar goed toegekomen, want onze premier verdedigde een ambitieuze positie omtrent hernieuwbare energiebronnen. Een goede zaak dus!

Maar als het op nationale maatregelen aankomt, lijkt ons land ter plaatse te blijven trappelen. Terwijl verschil-

Op die manier wordt twijfel gezaaid onder de investeerders in hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie. Waarop wacht men om die geruchten over een langere levensduur voor die gevaarlijke centrales te ontkennen?

Er zijn genoeg vragen die een antwoord verdienen... Aan de vooravond van de federale verkiezingen heeft Greenpeace de verschillende partijen voor hun verantwoordelijkheden gesteld en ze gevraagd om hun doelstellingen op vlak van klimaat en energie voor de volgende legislatuur duidelijk te maken en vooral hoe ze die willen bereiken. We organiseerden een debat en de neerslag ervan vindt u in het dossier bij dit magazine. De

komende weken zal Greenpeace zoveel mogelijk druk uitoefenen op de federale en regionale regeringen opdat ons land de koers inslaat die in maart 2007 door de Europese Unie is vastgelegd.

Fawaz Al Bitar

⁽¹⁾ IPCC: The Intergovernmental Panel on Climate Change

⁽²⁾ 'Energy [R]evolution', rapport van een studie in opdracht van Greenpeace en de Europese Raad voor Hernieuwbare Energie aan het Duits Centrum voor Ruimteluchtvaart (DLR), 25 januari 2007. Beschikbaar op: www.greenpeace.org/energy-revolution

⁽³⁾ 'Het licht zal niet uitgaan'. Beschikbaar op: www.greenpeace.org/het-licht-zal-niet-uitgaan

KAN BELGIË ZONDER KERNCENTRALES?

Het scenario 'Energy [R]evolution' voorziet dat een vermindering van 80% uitstoot van broeikasgassen in België perfect te combineren is met de sluiting van de kerncentrales. Dat kan zelfs nog voor de wettelijk voorziene sluitingsdatum tussen 2015 en 2025. De centrales moeten vroeger gesloten worden om veiligheidsredenen, want na meer dan twintig jaar activiteit stijgt het risico op ongevallen gevoelig. Bovendien is nu perfect aangetoond dat een vervroegde sluiting mogelijk is. In februari 2007 publiceerde Greenpeace een studie ⁽³⁾ over de capaciteit van de kerncentrales. De studie maakt een opsomming van bijna 150 nieuwe projecten (waarvan een groot aantal op het domein van hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling) die opgestart werden tussen 2003 en 2006. De totale productie van die projecten vertegenwoordigt meer dan tweederde van de jaarlijkse productie van onze drie oudste kernreactoren. Naast de reeds gerealiseerde projecten staan voor de volgende vier jaar nog een honderdtal projecten in de startblokken. Die maken tegen 2011 samen 80% uit van de energieproductie van alle Belgische reactoren. Met andere woorden: een vervroegde sluiting is alles behalve een utopie... Het licht zal niet uitgaan!

Klacht Electrabel leidt tot huiszoeking bij Greenpeace

Ten gevolge van een aantal klachten die Electrabel indiende werden de kantoren van Greenpeace op 22 maart onderzocht door de federale politie. Waarom? Eenvoudigweg omdat we voor de hoofdzetel van de producent demonstreerden om de negatieve gevolgen van de steenkoolcentrales op het klimaat aan te klagen. Peter De Smet, directeur van Greenpeace België reageert en licht zijn standpunt toe.

Ik was op 22 maart op weg naar een vergadering toen ik werd gebeld door een collega, die me tot mijn grote verbazing vertelde dat er politie op de kantoren van Greenpeace was. Ik keerde onmiddellijk terug naar kantoor en daar stond ik oog in oog met twintig politiemensen die onze kantoren wilden doorzoeken naar aanleiding van een klacht die werd ingediend door Electrabel.

Zes uur later verlieten ze het gebouw met een deel van onze dossiers en onze computer-server. Ikzelf ben in de namiddag

nog uitvoerig ondervraagd.

Deze huiszoeking was een direct gevolg van de klacht die Electrabel indiende tegen onze vreedzame actie bij de hoofdzetel van de producent op 27 oktober in Brussel. We ontrolden er een symbolische zwarte loper van steenkool met de vraag om af te zien van de vervuilende en gevaarlijke energiebronnen steenkool en kernenergie. 2006 was een recordjaar op het vlak van extreme weersomstandigheden en maakte duidelijk dat het hoog tijd was om actie te voeren.

Electrabel diende niet zomaar een klacht in tegen Greenpeace, ze beschuldigen Greenpeace van bendevoering! Een dergelijke klacht is uiteraard ongegrond, omdat onze acties altijd strikt gewelddoos zijn, we altijd heel duidelijk onze bedoelingen kenbaar maken en slechts één legitiem doel nastreven: bedreigingen voor het milieu aanklagen.

We begrijpen niet goed wat Electrabel met deze gerechtelijke procedure hoopt te bereiken.

We hopen dat het gerecht snel duidelijkheid schept en dat Electrabel haar verantwoordelijkheden opneemt op het vlak van de klimaatverandering.

Vindt u de reactie van Electrabel tegenover Greenpeace overdreven en wilt u reageren? Surf naar

www.greenpeace.org/electrabel-nl

Electrabel diende klacht in tegen Greenpeace na een vreedzame actie bij de hoofdzetel op 27 oktober 2006.

Gert, een ervaren actievoerder bij Greenpeace, protesteert in Kemi in Finland tegen de vernietiging van de laatste oerbossen in het land. Hij wordt opgepakt door de politie maar snel weer vrijgelaten.

Vier Belgische actievoerders schieten de Finse bossen ter hulp

In maart vertrokken vier Belgische actievoerders naar Finland om er samen met hun collega's uit Zweden en Finland actie te voeren tegen de vernietiging van de laatste oerbossen. Hun actie was gericht tegen Stora Enso, een internationale papiergigant die actief is in het noorden van het land.

Stora Enso is de grootste klant van het staatsbedrijf Metsähallitus. Dat bedrijf schrikt er niet voor terug om in het noorden van Finland oerbossen te kappen ten gunste van Stora Enso, dat het hout gebruikt voor de productie van onder meer magazines en kopieerpapier voor de Europese markt.

Anders gezegd: veel van de magazines die we hier lezen zijn gemaakt ten koste van de laatste oerbossen in het hoge noorden van Finland...

240 Finse wetenschappers zeggen NEEN

Amper 5% van de oppervlakte van Finland is nog bedekt met oerbossen, en die wouden verdienen meer dan ooit een onmiddellijke bescherming. Dat is de teneur van een oproep door meer dan 240 Finse wetenschappers uit onderzoeksinstituten en universiteiten. Ze zijn van mening dat de houtkap in de oerbossen in het noorden van Finland niet duurzaam is. Integendeel!

Bovendien gebeurt het kappen in flagrante overtreding met de internationale

akkoorden rond de bescherming van de biodiversiteit die het land ondertekend heeft.

Maar Metsähallitus en Stora Enso lijken niet wakker te liggen van de oproep van de wetenschappers. Metsähallitus heeft eind vorig jaar de houtkap in de oerbossen in het noorden van Finland

hervat en daarmee kwam een einde aan het moratorium dat enkele jaren eerder ingesteld was. Winstbejag lijkt er te primeren boven het milieu. Stora Enso vroeg na de Greenpeace-actie aan Metsähallitus om het ecologische belang van de bosgebieden die ter discussie staan te onderzoeken. Maar dat is absoluut niet voldoende. Zo'n studie moet in alle onafhankelijkheid gevoerd worden! Stora Enso schrikt er ook niet voor terug om leugenachtige informatie te verstrekken aan haar klanten en te pretenderen dat de houtkap geen gevolgen heeft voor de bossen en de dieren die er leven ...

Caroline Veter

BOEKEN DIE GEDRUKT ZIJN OP BOSVRIENDELIJK PAPIER? HET KAN!

In Vlaanderen is de nieuwe roman van Anne Provoost 'In de zon kijken' gedrukt op FSC-gelabeld papier. Het initiatief kadert in de internationale boekencampagne die Greenpeace in 2004 lanceerde. Daarmee wilden we de auteurs en uitgevers aansporen om boeken op bosvriendelijk papier te publiceren. Bosvriendelijk papier wordt in eerste instantie geproduceerd op basis van gerecycleerde vezels. Als er toch nieuwe vezels nodig zijn, dan moeten die FSC-gelabeld zijn. Dat label wijst erop dat ze afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen. De boekencampagne lokte wereldwijd enthousiaste reacties uit van uitgevers en auteurs zoals Günter Grass, Isabelle Allende, José Saramago en JK Rowling. De roman van Anne Provoost is alweer een naam bij op de groeiende lijst van de 'groene boeken'. Wanneer komt de volgende uit?

Hoe duurzaam is uw vis?

April 2007: In Brussel vindt de 'European Seafood Exposition' plaats, de grootste beurs voor eetbare vis en- zeevruchten wereldwijd. De ideale gelegenheid voor een veertigtal Greenpeace-actievoerders om de standhouders in de hallen te overtuigen van het belang van ecologisch verantwoorde vishandel...

De handelaars op de beurs verkopen kabeljauw, tonijn, zwaardvis, ... Wat hebben al deze vissoorten die gastronomisch erg in trek zijn met elkaar gemeen? Ze zijn afkomstig van overbeviste stocks. Volgens de Food and Agriculture Organi-

zation van de Verenigde Naties ⁽¹⁾ is driekwart van de commercieel interessante visbestanden al volledig geëxploiteerd, overgeëxploiteerd of gewoonweg uitgeput. Daarbij worden dan nog vernietigende vistechnieken gebruikt. De gigantische visnetten vangen in het voorbijgaan 'alles' en de vissen die commercieel niet interessant zijn worden nadien, meestal dood, terug in het water gegooid.

Er bestaan nochtans alternatieven voor deze vernietigende technieken. Enkele vooruitziende bedrijven hebben de manier waarop ze vis vangen en verhandelen reeds aangepast. Ze bieden geen vis meer aan die uit overbevraagde bestanden komt en vangen vis op een ecologisch verantwoorde manier. Deze bedrijven komen hiermee tegemoet aan de vraag van de Europese consument: een recente studie ⁽²⁾ toont aan dat 80%

van de ondervraagden de impact op het milieu belangrijk vindt bij de aankoopbeslissingen. Uit ervaring weten we dat handelaars zelden doof blijven voor de wensen van de consument. Laat ons dus hopen dat alle vissers, leveranciers, verwerkingsbedrijven en vishandelaars eindelijk hun verantwoordelijkheid opnemen en zich verzekeren van de duurzaamheid van de producten die ze verhandelen.

Ik hou van vis, maar niet gelijk welke

Eet u ook graag vis maar wil u niet bijdragen aan vernietiging van de bedreigde visbestanden?

Greenpeace heeft de vis-a-card ontwikkeld, een kaart die u in uw portemonnee kan stoppen en waarop u onmiddellijk kan zien welke vis u best koopt. Surf naar: www.greenpeace.org/vis-a-card

⁽¹⁾ 'The State of World Fisheries and Aquaculture', FAO, 2004.

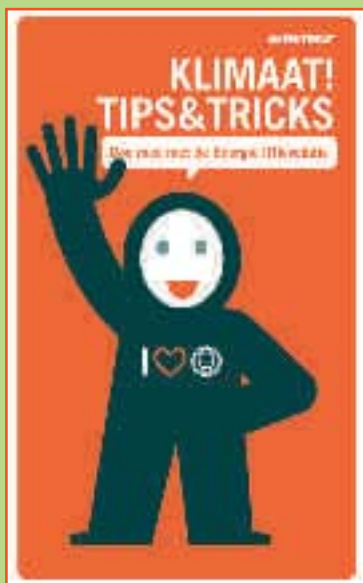
⁽²⁾ 'Constant Cravings, The European Consumer and Sustainable Seafood Choices', Seafood Choices Alliance, 2006.

Terwijl enkele Greenpeace-actievoerders met een spandoek aan de hoofdingang van European Seafood Exposition staan, bezoeken 35 anderen binnen de standhouders om hen te overtuigen van het belang van ecologisch verantwoorde vishandel.

10 tips voor het klimaat!

Het klimaat is in gevaar. Om te vermijden dat de gevolgen rampzalig worden, moeten we leven met respect voor het milieu, nu meteen! Hieronder vindt u tien slimme tips. Ze komen uit de leuke brochure 'Klimaat! Tips & tricks', waarmee u handen vol geld én energie kan besparen ⁽¹⁾. U kunt de brochure downloaden op onze site: www.greenpeace.org/klimaat-tips-en-tricks

- Vermijd energieverlies en zet apparaten zoals de hifi-keten, televisie en computer uit in plaats van ze in stand-by stand te laten staan
- Kies voor spaarlampen. Spaarlampen verbruiken 5x minder dan gloeilampen. Omdat ze 10 keer langer meegaan, kan je met spaarlampen tot 80% energie besparen.
- Kies bij vervanging voor zuinige elektrische apparaten (A+ of A++)
- Verwijder regelmatig het ijs uit uw diepvries of ijskast
- Neem een korte douche met een spaardouchekop in plaats van een bad
- Doe de was aan lagere temperaturen voor kleding die niet echt smerig is
- Verwarm niet meer dan nodig
- Eet minder vlees: de veestapel is verantwoordelijk voor ongeveer 18% van de totale wereldwijde uitstoot aan broeikasgassen
- Kies voor biovoeding. De biolandbouw werkt met rotatiesystemen en stoot minder broeikasgassen uit
- Koop lokale producten. Op die manier spaart u heel wat transport uit.

⁽¹⁾ U vindt nog een groot aantal tips rond energiebesparing op onze site: www.greenpeace.org/energiegids

De Arctic Sunrise komt naar België!

Kom naar de opendeurdagen!

De Arctic Sunrise, één van de schepen uit de regenboogvloot van Greenpeace, zal binnenkort voor enkele dagen aanmeren in de haven van Antwerpen. Profiteer ervan om een bezoekje te brengen. We zijn alvast erg verheugd om u te kunnen verwelkomen!

Het schip komt naar België om de internationale campagne voor de bescherming van de bossen in het Congobekken te steunen. De wouden vallen ten prooi aan ongecontroleerde houtkap voor de export van enkele waardevolle houtsoorten, ondermeer naar België. Het is vijf voor twaalf voor de wouden ⁽¹⁾. Daarom zet Greenpeace alles op alles om ze te redden, zowel in Afrika op het terrein, als in de landen die het Afrikaanse hout invoeren.

Congotruck

Ook de Congotruck zal ter plaatse zijn. In deze vrachtwagen komt u meer te weten over de campagne rond de bossen van het Congobekken. U kunt er de reizende tentoonstelling bekijken die

focust op de gevolgen van de ontbossing voor de lokale bevolking. Ook de Greenpeacevoorlichters zijn van de partij om uw vragen te beantwoorden.

Kinderen zijn welkom!

Aarzel niet om kinderen mee te brengen: uit ervaring weten we dat ze het heel erg tof vinden om eens aan boord te komen van een Greenpeaceschip en te dromen van al die acties op zee en in de havens.

Eén ding is zeker: het gebeurt maar zelden dat de Arctic Sunrise aanmeert in onze contreien. Het is dus het moment om het schip eens te bezoeken!

⁽¹⁾ Wilt u er meer over weten, lees dan het dossier in dit magazine of op onze site: www.greenpeace.org/congobekken

PRAKTISCHE DETAILS

De opendeurdagen gaan door in de haven van Antwerpen op 16 en 17 juni van 13.00u tot 18.00u. Opgelet! Het is altijd mogelijk dat de planning op het laatste moment wijzigt!

We raden u aan om regelmatig de website www.greenpeace.be te raadplegen, waar u de meest recente informatie vindt. Ook de locatie van het schip in de haven zal op de website meegedeeld worden.

Wie niet over internettoegang beschikt, kan ons telefonisch bereiken tijdens de kantooruren op 02/274.02.00.

Leg het eens uit!

Greenpeace is op zoek naar vrijwilligers die als voorlichter graag vormingen willen geven in het kader van het project 'Milieuverlicht verbruiken'. Dit project brengt milieuorganisaties samen die voordrachten, vormingen en workshops voor volwassenen organiseren. Voor Greenpeace ligt de focus op campagnes zoals klimaat en energie, groene stroom, oerbossen, duurzame landbouw en giftige stoffen. Je kiest zelf het thema waarmee je aan de slag wil gaan. Meer info over het project en de vormingen vind je op www.verlicht.be. Heb je meer zin om vormingen te geven in scholen, dan kan dat. Wat je ook verkiest, Greenpeace biedt je een didactische opleiding aan over methodieken en spreken voor groepen.

Zegt het spreken voor groepen je niet veel, maar heb je wel zin om de campagnes van Greenpeace kenbaar te maken bij het grote publiek? Ook dat kan! Geef je in dat geval op om stands te bemannen of rondleidingen te geven tijdens evenementen. Er is voor elk wat wils!

Kom bij het voorlichtersteam en vul de onderstaande antwoordcoupon in. Als voorlichter word je op de hoogte gebracht over de campagnes via regelmatige briefings en bijeenkomsten.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil voorlichter worden bij Greenpeace België.

Mijn voorkeur gaat vooral uit naar
(meerdere keuzes zijn mogelijk):

- ☐ project Milieuverlicht verbruiken
- ☐ voordrachten in scholen
- ☐ bemannen van stands
- ☐ rondleidingen tijdens evenementen
- ☐ ik weet het nog niet

Als je de coupon terugstuurt of mailt, dan ontvang je een brief met een kleine vragenlijst. Als je de vragenlijst ingevuld terugstuurt en je voldoet aan de voorwaarden, dan contacteren we je voor een kennismakingsgesprek.

Voornaam: _____

Naam: _____

Straat: _____

Nr: _____

Bus: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

Terugsturen naar Greenpeace, Elke De Laet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel. Of mailen naar elke.de.laet@be.greenpeace.org

Greenpeace steunen via een legaat of schenking

Waarom zou ik een testament opstellen? Hoe stel ik een testament op? Hoeveel bedragen de successie- of schenkingsrechten? Hoe kan ik Greenpeace steunen door middel van een legaat of schenking?

Heel wat mensen stellen zich deze vragen wanneer ze een testament willen opstellen of een schenking willen doen. In onze brochure **Testamenten en schenkingen** vindt u de antwoorden.

Het eerste deel van de brochure handelt over testamenten en schenkingen in het algemeen. We vestigen bijvoorbeeld uw aandacht op het bestaan van het duolegaat, een interessante formule die u een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. In het tweede deel van de brochure gaan we dieper in op onze werking en onze milieubeschermingscampagnes.

Kortom, een brochure die zeker de moeite loont om eens door te nemen. U kunt ze vrijblijvend aanvragen door ons de antwoordstrook ingevuld terug te sturen, of contacteer Raf Drijvers: raf.drijvers@be.greenpeace.org, tel. 02 274 02 33.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil graag de brochure **Testamenten en schenkingen** ontvangen.

Naam: _____

Voornaam: _____

Straat: _____

Nr: _____

Bus: _____

Postcode: _____

Gemeente: _____

Telefoon: _____

Geboortedatum: _____

Stuur dit formulier naar: Greenpeace, t.a.v. Raf Drijvers, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

GREENPEACE

DOSSIER

Zomer 2007 • Juni - juli - augustus

AFRIKAANS REGENWOU GAAT VOOR DE BIJL

De wouden van de Democratische Republiek Congo (verder Congo genoemd), die meer dan de helft van het tropische woud in het Congobekken uitmaken, bevinden zich op een tweesprong. Ofwel kan de houtkapindustrie er zich ongecontroleerd blijven ontwikkelen, met nefaste gevolgen voor de wouden, de bevolking die ervan afhankelijk is, de biodiversiteit en het wereldwijde klimaat. Ofwel slaagt de Congolese overheid er met de steun van de internationale gemeenschap in om structuren te ontwikkelen die de bescherming van het woud garanderen. Die tweede mogelijkheid vormt een ongelooflijke uitdaging, maar het is de enige oplossing. Alle betrokken partijen in het debat over de toekomst van de Congolese wouden moeten van nu af al hun gewicht in de schaal leggen om dat tweede scenario mogelijk te maken.

Het woud geplunderd voor enkele zakken zeep en zout

Mathieu is priester in het dorp Bikoro aan de oever van het Tumba meer in Congo. Hij leidt er een lokale NGO die de woudexploitatie opvolgt. Zoals veertig miljoen andere Congolezen is zijn leven nauw verbonden met het woud. Maar dat woud is op een cruciale tweeklomp gekomen. Het is nog voor een groot deel intact, maar de houtexploitanten zijn al ter plaatse en zien het als groen goud dat voor hoge bedragen verkocht kan worden op de internationale markt. De lokale bevolking moet noodgedwongen met die vreemde aanwezigheid leven. We ontmoeten Mathieu bij zijn komst naar Brussel in maart 2007.

Hoe is het leven in het woud?

Het alledaagse leven van de Bantoes en pygmeeën is sterk met het woud verbonden: ze doen er aan landbouw, jagen er, verzamelen er vruchten en halen er de medicijnen die ze nodig hebben. Het woud is tegelijk hun supermarkt en leerschool. Het is eenvoudigweg onmogelijk om deze mensen los te zien van het woud.

Staan de houtexploitanten voor jullie deur?

Ja, ze zijn overduidelijk aanwezig. Het meest actieve bedrijf in mijn regio is ITB (Industrie de Transformation du Bois), een Libanese firma. Andere vergunningen zijn uitgereikt aan Sodefor, Scibois en Leydia. Het enige doel van deze bedrijven is het woud exploiteren door er bomen te kappen. In functie daarvan leggen ze ook wegen aan die soms door onze velden lopen. Vlakbij mijn huis zijn twintig velden beschadigd door vrachtwagens en bulldozers van de exploitanten. Er zijn ook tientallen palmbomen en koffiestruiken vernield. De exploitanten stellen een schadevergoeding voor van 100 Congolese frank (ongeveer een kwart dollar) per vernielde palmboom. Een bedrag dat te nemen of te laten is...

Hoe verloopt het kappen binnen die gebieden?

Het kappen verloopt erg wanordelijk, enkel op basis van de internationale vraag. Als er vraag is naar een bepaalde soort, Wengé bijvoorbeeld, dan wordt die soort gekapt. Er wordt geen rekening gehouden met duurzaamheidscriteria en de schade is aanzienlijk: vaak worden enorme stukken bos beschadigd

om bij een bepaalde houtsoort te kunnen komen.

Wordt de lokale bevolking geconsulteerd als de exploitanten komen?

De wet voorziet een consultatie maar in de praktijk komt daar weinig van terecht. In werkelijkheid tekent de exploitant een contract in Kinshasa. Hij komt vervolgens aan op het terrein en richt zich tot de 'rechthebbenden', de personen die traditioneel rechten bezitten over het bos. De exploitant vraagt ze wat ze willen in ruil voor de exploitatie. Maar die rechthebbenden kennen vaak de waarde van het woud niet en zijn zich niet bewust van de gevolgen van de exploitatie ervan. Ze denken bijvoorbeeld dat het enkel om toegangsrecht tot het woud gaat. Dus vragen ze een zak zout, zeep, suiker, enkele fietsen, een dak voor de school of een polikliniek. Bovendien werken die rechthebbenden niet altijd zelf in het woud. Ze bezitten wel het traditionele recht, maar het zijn vaak andere dorpen die er werken. Het zou dus beter

Een 'contract' tussen een houtexploitant en de lokale bevolking houdt vaak maar weinig in.

zijn dat het hele dorp bij 'onderhandelingen' over het woud betrokken wordt.

Komt het nooit tot conflicten met de lokale bevolking?

Toch wel. Nadat de rechthebbenden een lijst opgesteld hebben van de goederen die ze wensen, hebben de exploitanten nog steeds het laatste woord. Ze geven bijvoorbeeld maar één van de drie gevraagde fietsen. Als de dorpingen zich realiseren dat ze bedrogen zijn, is het te laat: de onderhandelingen zijn voorbij. En zo kan een heel bos verkocht zijn voor een fiets en enkele andere materiële goederen. De waarde van wat

de dorpingen krijgen is misschien een tiende van de waarde van één enkele boomstam. En omdat de exploitant niet de gewenste hoeveelheden geeft, kunnen er problemen ontstaan tussen de dorpingen bij de verdeling. In alle gevallen voelt de bevolking zich gefrustreerd omdat ze niet betrokken is in het proces.

Maar de exploitanten moeten toch ook bijdragen aan de lokale ontwikkeling?

De wet voorziet inderdaad dat de exploitant bepaalde infrastructuur moet realiseren ten voordele van het dorp. Het kan gaan om de bouw van een schooltje, een polikliniek of een toegangsweg... Dat klinkt mooi, maar in realiteit komt er weinig van in huis of gebeurt het op een erbarmelijke manier. Bovendien blijft de exploitant meestal maar erg kort in een bepaald deel van het woud. Als de exploitant het gebied verlaat, laat hij alles gewoon achter en raakt de onafgewerkte infrastructuur al snel in verval.

Wat gebeurt er met de taksen die de houtexploitanten aan de bevolking moeten betalen?

40% van de taksen die de houtexploitanten

ten moeten betalen aan de staat zouden naar de provincie (25%) en naar het gebied zelf (15%) moeten gaan. Maar wij zien niets van dat geld dat nochtans zou moeten besteed worden aan lokale ontwikkeling. Ik denk dat de exploitanten de taksen wel betalen, maar dat die meestal in Kinshasa blijven hangen...

Werkt de lokale bevolking voor de exploitanten?

De exploitanten werken bij de rekrutering met categorieën: kaderleden, opzichters, technici met een hoge rang... De lokale bevolking wordt meestal ingeschakeld voor het kappen en de verkenning van het woud. De mensen nemen het werk aan omdat ze de gevolgen niet kennen. In werkelijkheid kunnen ze beter van het woud leven dan van de exploitatie. Ze konden er jagen, maar nu jaagt het geluid van de kettingszagen en andere zware machines het wild weg. De dorpingen moeten verder weg op zoek naar wild.

Kortom, de industriële exploitatie van het woud richt veel meer schade aan dan dat ze opbrengt voor de lokale bevolking.

Welke toekomst gaat de lokale bevolking tegemoet als de exploitanten het woud steeds verder aantasten?

Congo op een tweesprong

Het gesprek met Mathieu laat een bittere smaak achter: de exploitanten kappen het woud terwijl de lokale bevolking aan haar lot wordt overgelaten. Zal het woud helemaal verdwijnen of komt er een laatste kans?

De houtkap in Congo is zogenaamd 'selectief': de houtexploitanten kappen de grootste stammen van enkele waardevolle soorten. Maar om die soorten te bereiken, worden enorme gebieden die nog intact zijn doorsneden met een netwerk van wegen en er worden nog meer wegen aangelegd om de boomstammen weg te voeren. Daardoor wordt het oorspronkelijk moeilijk toegankelijke woud geopend en de levenswijze van de plaatselijke bevolking sterk verstoord.

dieren in het woud zijn simpelweg consumptiegoederen geworden. Ondanks de dreiging van nietsontzien: de exploitanten en stropers is het nog niet te laat voor de prachtige wouden in Congo. Integendeel zelfs: het land blijft nog steeds opmerkelijk omwille van z'n enorme bosrijke gebieden (meer dan 40% van het territorium bestaat uit tropische regenwouden). En in vergelijking met andere tropische wouden doen die van Congo het relatief goed. Van de

De stammen uit het woud worden tegen woekerprijzen op de internationale markt verkocht.

Het 'empty forest'-syndroom

Via de wegen die de exploitanten aanleggen, kunnen stropers doordringen in gebieden die voordien geïsoleerd waren. De vrachtwagenchauffeurs die de stammen vervoeren, verdienen een centje bij met het transport van het wild uit het woud naar de steden. In het hele land worden op die manier honderden tonnen wild per dag uit het woud gehaald, waaronder een aantal beschermde soorten. Zo is er steeds minder fauna in het woud en wordt het steeds 'leger'. De jacht heeft niets meer te maken met de traditionele jacht om te overleven. De

86 miljoen hectare tropisch regenwoud wordt 60 miljoen als potentieel 'productief' beschouwd door de houtkapindustrie. Ongeveer een derde daarvan (meer dan 20 miljoen hectare of zeven keer de oppervlakte van België) is in handen van de exploitanten. Maar dat wil niet zeggen dat die zones op dit moment al geëxploiteerd zijn. Bovendien kunnen het einde van de gewapende conflicten, de nieuwe democratisch verkozen regering en de boswetgeving die in 2002 aangenomen is, een nieuw tijdperk inluiden. Zullen de exploitanten dan toch te maken krijgen

Deze kleine aap is aan de stropers ontsnapt. Maar vele anderen hebben minder geluk gehad.

met een regering die vastberaden is een duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen op te leggen?

FOCUS OP DE Wouden VAN CONGO

De tropische wouden van Congo maken deel uit van het Congobekken dat na het Amazonewoud het grootste tropische regenwoud ter wereld is. Het Congobekken strekt zich uit van Kameroen tot Congo via Gabon, Congo Brazzaville, Equatoriaal Guinea en de Centraal-Afrikaanse Republiek. Meer dan de helft van de wouden bevindt zich in Congo, het land met de vijfde hoogste biodiversiteit ter wereld. Men telt er bijvoorbeeld meer dan vierhonderd soorten zoogdieren, waaronder 28 soorten die enkel in deze regio voorkomen (zoals de okapi) en meer dan 11.000 plantensoorten, waarvan er 3.200 alleen in Congo voorkomen. En Congo is natuurlijk ook de thuis van drie van de vier 'grote mensapen': de chimpansee, de gorilla en de bonobo, die laatste heeft meer dan 98% van zijn DNA gemeen met de mens. Uiteraard zijn de wouden ook van kapitaal belang in de strijd tegen de klimaatverandering.

Hangt de toekomst van het woud af van de hervormingen?

Onder impuls van de Wereldbank werd in 2002 een nieuwe boswetgeving aangenomen in Congo. In datzelfde jaar kondigde de regering ook een moratorium (tijdelijke opschorting) af op de toekenning van nieuwe houtkapvergunningen. In 2005 tekende president Kabila een decreet dat het moratorium bevestigde en een onderzoek voorzag naar de wettelijkheid van de bestaande vergunningen. Daarmee zijn – in theorie – de lijnen getrokken voor een duurzamer beheer van het woud...

Maar jammer genoeg wijst alles erop dat het moratorium op grote schaal geschonden wordt. Momenteel bestaan er 156 contracten over een oppervlakte van in totaal meer dan 20 miljoen hectaren. Greenpeace heeft aanwijzingen dat een groot deel van deze vergunningen illegale elementen bevat en dat een deel ervan verworven is in strijd met het moratorium van 2002, maar dat ze na de controle op de wettelijkheid toch gelegaliseerd zullen worden.

En de boswetgeving? De Wereldbank presenteert die als een manier om het woud duurzaam te beheren, het inkomen van de staat te verhogen en vooral de armoede terug te dringen... Maar in realiteit is de wetgeving voornamelijk theoretisch en heel wat toepassingsdecreten ontbreken nog. Naast enkele lacunes in de tekst, is het vooral de situatie op het terrein die het optimisme rond de boswetgeving tempert. De overheid en de diensten die verantwoordelijk zijn voor de bescherming van het woud leiden onder een acuut gebrek aan middelen. De lokale administraties worden aan hun lot overgelaten, beschikken niet over een uitrusting en hebben geen contact met Kinshasa. De meeste werknemers krijgen geen eerlijk salaris en vrijwel niemand beschikt over een gemotoriseerd voertuig. Toch moeten ze de activiteiten van de houtkapsector controleren in uitgestrekte regio's van het land. De administratie kan dus niets doen zonder de steun van de houtkapbedrijven die ze moet controleren. Hierdoor komt de neutraliteit van de agenten natuurlijk in het gedrang en ontstaat er een situatie waarin illegaliteit en straffeloosheid hoogtij vieren.

De hervorming van de houtkapsector in Congo is grotendeels geïnspireerd op een gelijkaardige hervorming in Kameroen in 1994. Nochtans bleek de Kameroenese aanpak een teleurstelling, zowel op het vlak van ontwikkeling als milieu. En de Congolese context is nog een stuk moeilijker: het land is veel groter en er is een schrijnend gebrek aan goed bestuur. Het land komt net uit een lange periode van chaos en heeft twee verschrikkelijke burgeroorlogen achter de rug. In plaats van de fouten uit Kameroen opnieuw te maken zou men er beter lessen uit trekken...

Actie!

Om de fouten uit Kameroen te vermijden, zal men in Congo met veel voorzichtigheid te werk moeten gaan. De bescherming van het kostbare woud moet centraal staan voor de Congolezen van vandaag en morgen, en voor de hele mensheid. Het woud is geen handelsproduct voor de huidige generatie.

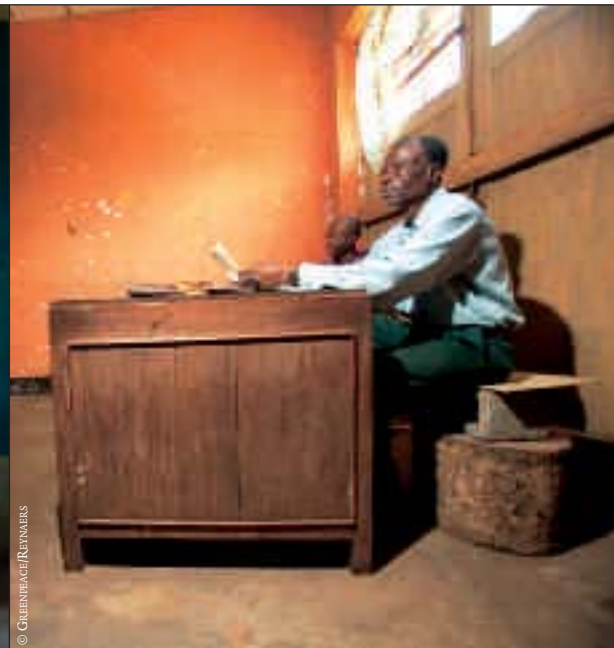
Naast het intrekken van de illegaal verkregen vergunningen moet er heel snel een nationale landgebruiksplanning komen. Die moet toelaten om in samenwerking met de bevolking en rekening houdend met menselijke en ecologische criteria een toekomst vast te leggen voor de bosgebieden.

Tegelijk moet de internationale gemeenschap massaal investeren in de capaciteit van de overheidsinstellingen en in de strijd tegen de corruptie. Er moet gewerkt worden aan goed bestuur en er moet echte transparantie komen. Het moratorium op nieuwe vergunningen moet gehandhaafd en verlengd worden, zeker tot alle voorgaande doelstellingen gehaald zijn.

De bescherming van het milieu wordt overgelaten aan ambtenaren die enorme gebieden moeten superviseren, maar slecht betaald worden (als ze al een salaris ontvangen...) en slecht uitgerust zijn (een oude typemachine, in zeldzame gevallen een voertuig).

© GREENPEACE/REYNARS

© GREENPEACE/REYNARS

LATEN WE DE FOUTEN UIT KAMEROEN NIET HERHALEN!

Samuel Nguiffo is jurist voor het 'Centre pour l'Environnement et le Développement' in Kameroen. Hij heeft van dichtbij de hervorming van de houtkap-sector in Kameroen kunnen volgen en zijn boodschap is duidelijk: Congo mag zich er niet op inspireren.

In 1994 werd een nieuwe boswetgeving aangenomen in Kameroen onder impuls van de Wereldbank. Het doel van de hervorming was een duurzaam beheer van het woud en een vermindering van de armoede. Daar is de hervorming om verschillende redenen niet in geslaagd. Maar bovenal heeft men onvoldoende rekening gehouden met de algemene context in Kameroen, namelijk een ernstig gebrek

aan goed bestuur.

Eigenlijk was de hele hervorming opgezet vanuit een veronderstelling die fout bleek te zijn: dat de wet, eens hij bestond, ook gerespecteerd zou worden. Maar als er niet voldoende overheidscontrole is, wordt de wet niet gevolgd. Vaak wordt de wet niet gerespecteerd door diegenen die ze in de eerste plaats zouden moeten uitvoeren.

De wet volstaat niet

Kortom, de wet op zich volstaat niet. Dat is de belangrijkste les uit Kameroen. Bovendien bevat de tekst zelf ook enkele lacunes. Zo voorziet de wet dat de Staat eigenaar is van de wouden en de macht heeft om tussen te komen bij misbruik. Maar de lokale gemeenschappen die afhankelijk zijn van het woud hebben wettelijk niets te zeggen. Ze kunnen dus niets doen om de natuurlijke rijkdommen te beschermen die ze nodig hebben om te overleven.

De wet voorziet ook dat de lokale gemeenschappen een deel van de opbrengst van de houtkap moeten krijgen. Een goed idee, maar in de realiteit blijken die opbrengsten vrijwel nooit in handen te komen van de lokale bevolking. In een normaal systeem zouden de gemeenschappen gerechtelijke stappen kunnen ondernemen. Maar in Kameroen zijn de opbrengsten van het woud publieke fondsen en de strafwet voorziet dat wie geniet van publieke fondsen geen rechtszaak kan aanspannen. Enkel de Staat kan dat...

Een andere belangrijke fout is de te enge focus op de industriële exploitatie van het woud, zonder na te denken over diversificatie. Kameroen heeft nooit aandacht gehad voor andere manieren om het bos te gebruiken of voor een duurzaam beheer. Ook een nieuwe boswetgeving die door de overheid aangenomen en toegepast wordt, betekent nog verre van een duurzaam beheer van het woud. Er moet nagedacht worden over hoe het bos er binnen twintig of honderd jaar zou moeten uitzien... In Congo moet goed nagedacht worden over betere alternatieven dan een industriële exploitatie van het woud.

Greenpeace in Afrika

In Congo worden bossen gekapt om te voldoen aan onze vraag naar parket, ramen en deuren, trappen en meubels. Het is hoog tijd om iets te doen aan de bedreiging van het woud!

Greenpeace organiseert al enkele jaren expedities naar de wouden van Afrika om er de illegale houtkap en de vernietigende activiteiten te documenteren. We werken daarvoor nauw samen lokale organisaties. Zo hebben we ook de route van het hout naar de grootste klanten in Europa, de VS en Azië kunnen blootleggen.

Tegelijk voert Greenpeace acties in de Europese havens om de import van hout dat afkomstig is uit de vernietiging van de wouden in het Congobekken aan te klagen. Dergelijke praktijken werden bijvoorbeeld aan het licht gebracht in België, Portugal, Nederland, Frankrijk, Italië, Spanje en Griekenland. Greenpeace klaagt ook de corruptie in de houtkapsector aan en ijvert voor een

versterking van de internationale wetgeving, de transparantie en de verantwoordelijkheid.

Lobby bij de Wereldbank

Momenteel is Greenpeace actief betrokken bij het politieke debat omtrent de hervorming van de houtkapsector in Congo. De geldschieters en de Wereldbank spelen een belangrijke rol in de houtkapsector in Congo. Ze zijn het eens over de mislukking van de industriële houtkap in Afrika en over het schrijnend gebrek aan capaciteit voor goed bestuur of planning. Dat zijn nochtans voorwaarden voor een minimale controle op de exploitatie. Ze erkennen ook het belang van het woud voor mens en milieu en de noodzaak aan nieuwe, duurzame manieren om het woud te gebruiken. Maar tot nog toe wei-

geren ze de broodnodige conclusies te trekken uit die vaststellingen: ze blijven een model steunen waarvan ze weten dat het niet duurzaam is, vernietigend is voor het woud, de bevolking niet ten goede komt en geen bescherming biedt voor de biodiversiteit en het wereldwijde klimaat.

Greenpeace ijvert voor de verlenging en versterking van het moratorium uit 2002 op de toekenning van nieuwe houtkapvergunningen en voor een beter bestuur in de sector. We zullen meer dan ooit ijveren voor steun van de internationale gemeenschap aan de Congolese regering en aan de overheidsstructuren voor een gezond beheer van het woud. Daarin moet de financiering van alternatieven voor de industriële exploitatie centraal staan.

Caroline Veter

Met dank aan Philippe Cornélis

Meer info op:

www.greenpeace.org/congobekken

INTERESSANTE ONTMOETINGEN IN LUXEMBURG EN BELGIË

Beetje bij beetje draagt ook ons politieke werk een steentje bij aan de bescherming van de Congolese wouden. In Luxemburg had Greenpeace een ontmoeting met de Luxemburgse gouverneur voor de wereldbank, de heer Guill. We kregen de kans om de urgente situatie in Congo in detail uit te leggen en hij engageerde zich om het probleem 'nadrukkelijk' aan te kaarten bij zijn vertegenwoordiger van de Wereldbank in Washington. In België ontmoetten we minister van Financiën Didier Reynders en minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker. Ze drukten allebei hun intentie uit om de mogelijkheden voor de bescherming van de Congolese wouden te bekijken en een doorgedreven sanering en een bevestiging van de uitbreiding van de houtkapsector te onderzoeken. In beide gevallen zal Greenpeace het dossier van dichtbij volgen.

© GREENPEACE/REYNERS

GREENPEACE